

**Záver a odporúčania z XVII. ročníka medzinárodnej konferencie medicíny katastrof
konanej 04. júna až 06. júna 2014 v Jasnej – Demänovská dolina
v Slovenskej republike**

I. Hlavné témy konferencie

XVII. ročník medzinárodnej konferencie medicíny katastrof bol obsahovo zameraný na aktuálny stav implementácie medzinárodných zdravotných predpisov Svetovej zdravotníckej organizácie v Slovenskej a Českej republike, na havarijnú pripravenosť v Slovenskej a Českej republike na radiačné havárie, na aktuálny stav pripravenosti integrovaného záchranného systému a zdravotníctva Slovenskej a Českej republiky na riešenie nehôd s hromadným postihnutím osôb ako hlavné piliere krízovej pripravenosti zdravotníctva v súčasnosti.

II. Organizácia konferencie

Konferencia bola pripravovaná a uskutočnená v gescii Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva zdravotníctva ČR v spolupráci s Kanceláriou Svetovej zdravotníckej organizácie v SR, Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom obrany SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Úradom verejného zdravotníctva SR, za podpory odbornej Spoločnosti krízovej pripravenosti zdravotníctva České lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně, Slovenskej zdravotníckej univerzity, Kliniky urgentnej medicíny a medicíny katastrof a Ústav sociálneho lekárstva Lekárskej fakulty Univerzity Komenského Bratislava Ústav sociálneho lekárstva.

Záštitu nad konferenciou prevzali ministerka zdravotníctva Slovenskej republiky, ministerka zdravotníctva Českej republiky, rektorka Slovenskej zdravotníckej univerzity a dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Partnerskými organizáciami v rámci konferencie, ktoré obohatili priebeh konferencie sprievodnými prezentáciami boli AURA TRADE, s.r.o., ECM ECO Monitoring, a.s., ENVINET Slovensko, s.r.o., 3M (EAST) AG EGO Zlín, s.r.o. a Operačné stredisko ZZS SR. Na materiálnom zabezpečení konferencie sa podieľali Kancelária WHO v SR, Kancelária Európskej komisie v SR, Imuna Pharm, a.s., Operačné stredisko ZZS SR, Národný onkologický ústav Bratislava, ENVINET Slovensko, s.r.o., Slovenský Červený kríž, Úrad verejného zdravotníctva SR a zdravotníctvo Trenčianskeho kraja.

III. Obsahové zameranie konferencie

Konferencia bola uskutočnená v štyroch prednáškových blokoch. Dňa 4. júna 2014 v úvodnom prednáškovom bloku vystúpili zástupca Ministerstva zdravotníctva SR, zástupca Ministerstva zdravotníctva ČR, hlavný hygienik SR, zástupca hlavného hygienika ČR, zástupca Ministerstva obrany SR, zástupca Ministerstva vnútra SR, zástupca Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, zástupca Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Obsah úvodného prednáškového bloku bol zameraný na problematiku pripravenosti riešenia závažných cezhraničných ohrození verejného zdravia z pohľadu požiadaviek Medzinárodných zdravotných predpisov Svetovej zdravotníckej organizácie a Európskej komisie.

V rámci tohto bloku odznelo hodnotenie a dosiahnutý stav v implementácii medzinárodných zdravotných predpisov v Slovenskej a Českej republike. Zástupcami rezortu vnútra

Slovenskej republiky, rezortu obrany Slovenskej a Českej republiky, rezortu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR boli prezentované aktuálne úlohy ochrany verejného zdravia v jednotlivých rezortoch vyplývajúce z realizácie II. etapy implementácie medzinárodných zdravotných predpisov v SR. V tomto prednáškovom bloku odznelo celkovo 8 prednášok, z toho 2 zástupcov ČR a 6 zástupcov SR.

Dňa 5. júna 2014 v druhom prednáškovom bloku zameranom na problematiku pripravenosti riešenia a eliminácie dopadov udalostí ohrozujúcich verejné zdravie obyvateľstva boli prezentované prednášky k riešeniu udalosti ako sú biologické hrozby, chemické hrozby, povodne a na oblasť pripravenosti infekčných kliník a orgánov na ochranu verejného zdravia na riešenie týchto udalostí. V tomto prednáškovom bloku odznelo celkovo 12 prednášok, z toho 6 zástupcov ČR a 6 zástupcov SR.

V treťom prednáškovom bloku zameranom na pripravenosť Integrovaného záchranného systému na riešenie nehôd s hromadným postihnutím osôb boli prednášky obsahovo zamerané na riešenie zdravotníckeho zabezpečenia hromadných masových podujatí, na prezentáciu skúsenosti z riešenia nehôd pri hromadných podujatiach, na problematiku triedenia ranených a zasiahnutých na mieste udalosti ako i na oddeleniach centrálného príjmu, na zovšeobecnenie skúsenosti zo súčinnostných medzinárodných a národných cvičení k problematike nehôd s hromadným postihnutím osôb a na oblasť krízovej psychosociálnej intervencie.

V tomto prednáškovom bloku odznelo celkovo 15 prednášok, z toho 2 zástupcov WHO, 5 zástupcov ČR a 8 zástupcov SR.

Dňa 6. júna 2014 vo štvrtom prednáškovom bloku zameranom na havarijnú pripravenosť Slovenskej republiky a Českej republiky na radiačné havárie boli prezentované prednášky k problematike havarijnej pripravenosti v SR a ČR na radiačné havárie, na úlohy verejného zdravotníctva pri ochrane verejného zdravia po radiačnej havárii, na problematiku zdravotnej starostlivosti o osoby s vnútornou kontamináciou a postupy pri ošetrovaní osôb zasiahnutých radiačnou haváriou a na zovšeobecnenie skúseností z národných cvičení simulovaných havárií jadrových zariadení v SR a ČR. V tomto prednáškovom bloku odznelo celkovo 10 prednášok, z toho 3 zástupcov ČR a 7 zástupcov SR.

V rámci sprievodných prezentácií v priebehu konferencie si účastníci mohli oboznámiť s osobnými ochrannými pomôckami a prostriedkami, ochrannými zariadeniami na ochranu zdravia zasahujúcich zložiek, s prístrojmi na diagnostiku, so zariadeniami na oživovanie a spôsobmi ich praktického použitia.

IV. Výsledky konferencie

V priebehu konferencie bolo celkovo prezentovaných **45 prednášok** z toho 27 zo Slovenskej republiky, 16 z Českej republiky a 2 zo Svetovej zdravotníckej organizácie. Konferencia poukázala na obdobnosť riešenia problematiky v Slovenskej republike a v Českej republike. Konferencia dospela k záverom, že eliminácia dopadov biologických, chemických a radiačných hrozieb ako významná oblasť zakotvená v medzinárodných zdravotných predpisov (WHO 2005) je problematika, ktorá sa postupne dostáva prostredníctvom ich implementácie do pôsobnosti rezortov zdravotníctva, vnútra, obrany, pôdohospodárstva, dopravy, ale i miestnej štátnej správy a samosprávy a tvorí významnú súčasť činnosti krízového manažmentu jednotlivých rezortov a štátu. Riešenie tejto problematiky významne ovplyvňuje úroveň zdravotnej bezpečnosti obyvateľstva.

Konferencia poukázala na to, že v tejto oblasti v niektorých prístupoch jej riešenia pretrvávajú nejednotná a nedostatočná koordinácia na jednotlivých stupňoch orgánov krízového riadenia. V oblasti pripravenosti Integrovaného záchranného systému sa ukázala potreba ďalšieho

skvalitňovania legislatívy, vypracovania jednotných typových postupov pre organizáciu a riadenie zásahu zložiek Integrovaného záchranného systému a potreba zlepšenia praktického výcviku základných zložiek Integrovaného záchranného systému a zdravotníckych zariadení na vykonávanie príjmu osôb postihnutých dôsledkami biologických, chemických a radiačných udalostí najmä v nadväznosti na pripravenosť pri organizovaní masových spoločenských, športových a kultúrnych podujatí. Zvláštna pozornosť nie je dostatočne venovaná oblasti materiálno – technického vybavenia zasahujúcich zložiek a odbornej príprave zasahujúceho personálu. Konferencia poukázala na potrebu vypracovania typových plánov na riešenie biologických, chemických a radiačných udalostí v rámci ktorých ustanoviť sily a prostriedky zasahujúcich zložiek, ich koordináciu a vzájomnú komunikáciu v procese zásahu. Ako problematická oblasť v priebehu konferencie sa preukázala i úroveň pripravenosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobám postihnutými dôsledkami biologických, chemických a radiačných udalostí najmä v časti odbornej pripravenosti personálu a materiálno technickej vybavenosti.

V. Odporúčania

a) Ministerstvám zdravotníctva Slovenskej republiky a Českej republiky

Odporúča v rámci legislatívnej činnosti priebežne vytvárať legislatívne predpoklady pre prijímanie účinných opatrení na riešenie biologických, chemických a radiačných hrozieb v rámci zvyšovania pripravenosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobám postihnutým dôsledkami biologických, chemických a radiačných udalostí, na zvyšovanie odbornej pripravenosti personálu poskytovateľov a na postupné zabezpečovanie poskytovateľov potrebným materiálno – technickým vybavením. V rámci tejto činnosti účinne využívať poznatky a odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie.

Odporúča pokračovať v implementácii medzinárodných zdravotných predpisov Svetovej zdravotníckej organizácie do národných podmienok. Postupne zabezpečovať vybavenosť orgánov verejného zdravotníctva, poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby a personál zdravotníckych zariadení osobnými ochrannými pomôckami, prostriedkami a zariadeniami na vykonávanie činnosti pri biologickom ohrození verejného zdravia.

Odporúča pozornosť zamerať na riešenie možností zavedenia výučby urgentnej medicíny a medicíny katastrof na všetkých lekárskech fakultách, vytvorenie jednotného obsahu na túto výučbu a posúdiť možnosť vypracovania spoločnej učebnice predmetu urgentná medicína a medicína katastrof.

Odporúča zvážiť možnosti spolupráce zdravotníctva Slovenskej republiky a Českej republiky v oblasti vybavenia pracovísk národných toxikologických informačných centier sortimentom antidót tak, aby sa si vzájomne obe krajiny mohli v prípade potreby vypomôcť.

Odporúča pozornosť venovať zdokonaľovaniu urgentných príjmov nemocníc ako koncovému článku záchranného zdravotníckeho reťazca k dosiahnutiu stálej pripravenosti zdravotníctva na riešenie následkov nehôd s hromadným postihnutím osôb.

Odporúča prostredníctvom krízového plánovania v rezortoch zdravotníctva zvýšiť dôraz na oblasť plánovania síl a prostriedkov zdravotníctva potrebných pre zvládanie následkov mimoriadnych udalostí ohrozujúcich verejné zdravie obyvateľstva. Do tohto procesu zapojiť akademické a vedecké capacity rezortov.

Odporúča zvážiť možnosti využitia poznatkov a skúseností v oblasti krízovej pripravenosti zdravotníctva v rámci vzdelávacieho systému zdravotníckych pracovníkov.

Do oblasti krízovej pripravenosti zdravotníctva začleniť problematiku zdravotníckeho zabezpečenia hromadných spoločenských, kultúrnych a športových podujatí v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie. K tomu využívať odborné pracovné stretnutia, semináre, konferencie a súčinnosťné praktické cvičenia.

b) Ostatným ministerstvám v Slovenskej republike a v Českej republike

Odporúča využiť poznatky a skúsenosti z XVII. ročníka medzinárodnej konferencie medicíny katastrof v zdokonaľovaní pripravenosti svojich rezortov na biologické, chemické a radiačné hrozby zamerané najmä na elimináciu ich dopadov na životy a zdravie obyvateľstva. V tomto procese účinne využívať medzinárodné zdravotné predpisy Svetovej zdravotníckej organizácie. Riešiť vybavenosť síl a prostriedkov svojich rezortov osobnými ochrannými pomôckami, prostriedkami a zariadeniami na vykonávanie činností v ohniskách nákazy nebezpečnými prenosnými chorobami alebo v karanténnych zónach.

c) Zástupcom zložiek Integrovaného záchranného systému v Slovenskej republike a v Českej republike

Odporúča využiť poznatky a skúsenosti z XVII. ročníka medzinárodnej konferencie medicíny katastrof v zdokonaľovaní pripravenosti svojich zložiek na činnosť pri riešení dôsledkov biologických, chemických a radiačných udalostí. Postupne zdokonaľovať vybavenosť zložiek Integrovaného záchranného systému osobnými ochrannými pomôckami, prostriedkami a zariadeniami pre vykonávanie zásahu pri biologických, chemických a radiačných udalostiach. Zdokonaľovať systém vzájomnej komunikácie pri riešení následkov nehôd s hromadným postihnutím osôb s dôrazom na nehody s hromadným postihnutím osôb pri hromadných spoločenských, kultúrnych a športových podujatiach. K tomu využívať praktické nácviky a súčinnosťné cvičenia zložiek Integrovaného záchranného systému.

d) Spoločnosti krízovej pripravenosti zdravotníctva České lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně

Odporúča zvláštnu pozornosť venovať spracovávaniu problematiky spoločného zásahu síl a prostriedkov Integrovaného záchranného systému pri mimoriadnych udalostiach v tunelových systémoch a pri hromadných spoločenských, kultúrnych a športových podujatiach na území Českej a Slovenskej republiky.

e) Ministerstvu zdravotníctva Českej republiky a Spoločnosti krízovej pripravenosti zdravotníctva České lekárskej spoločnosti J. E. Purkyně

Odporúča pripraviť a uskutočniť XVIII. ročník medzinárodnej konferencie medicíny katastrof v Českej republike v predpokladanom termíne konania **jún 2015**.

Za prípravný a organizačný výbor XVII. ročníka medzinárodnej konferencie medicíny katastrof

Ing. Anton Tencer
vedúci prípravného a organizačného výboru konferencie
riaditeľ odboru krízového manažmentu MZ SR